

GYERTEK ERDEI ISKOLÁBA!

A Soros Alapítvány "Egy iskola-egy falu" programjában támogatott erdei iskolák katalógusa
1998.

„GYERTEK” Egyesülethez tartozó erdei iskolák /1998/

TARTALOMJEGYZÉK

JELMAGYARÁZAT

BEVEZETÉS

BÁZAKERETTYE
HEJCE
MOLNÁRI
SEREGÉLYES
SZAMOSTATÁRFALVA
TISZADADA
CÍMJEGYZÉK

Jelmagyarázat

Elhelyezkedés

Szállás bemutatása

Megközelítés

Programok

Falu bemutatása

Cím

A kiadványt szerkesztették:

SZÉP FERENC - Bázakerettye

KÓKAI CSABA - Hejce

DOBOS BÉLA - Molnári

SAJTOS JÓZSEF -Seregélyes

PORKOLÁB DÁNIEL - Szamostatárfalva

FAZAKAS ALPÁR - Tiszadada

Fotókat készítették:

Gáspárné Perces Katalin és Gáspár Attila

Borítótervet, belső tipográfiát és a grafikákat készítette: Dombi Veronika

Nyomdai kivitel: Apolló Nyomda Székesfehérvár 22 / 314-044

Bevezető

"Egy falu - egy iskola." Ez volt a Soros Alapítvány 1996-ban megjelent pályázati felhívásának címe. A pályázat meghirdetését kettős szándék motiválta. Az, hogy egymásra találjanak kis falvak és városi - főleg beton-rengtetegben lévő - iskolák. Így a gyerekek számára lehetőség nyílna arra, hogy megismerkedjenek egy másfajta, természetközeli életformával. A kis települések, "világtól elzárt" falvak életébe pedig új szín kerülne, számukra egyfajta perspektíva, fejlődési lehetőség adódna. A szándékunk környezeti nevelési jellegű volt, a szónak abban a tág jelentésében, amely "környezet" alatt egyszerre érti a természeti, társadalmi és épített környezetet. Szeretnénk, ha a városi gyerekek környezet-kultúrája gazdagodna a rendszeres falura járással, s szeretnénk, ha a városi gyerekek (és pedagógusok) rendszeres látogatása kitágítaná a falvak látóterét és élénkítené mindennapi életét. A város így látásmóddal és környezetismerettel gyarapodna, a falu pedig gyerekszívajtól pezsdülne, életükbe bekapcsolódó értelmiségieket, információt és változatosságot nyerne.

A falu szempontjából ez a program egyfajta falusi turizmus jellegű vállalkozás is, hiszen az év nagy részében ott tartózkodó vendégek ellátása munkalehetőséget is teremt.

A városi iskola szemszögéből ez a program szemléletváltást jelent. Nem arról van ugyanis szó csupán, hogy a városi gyerekek néha kijuthatnak falura, hanem ennél sokkal többről, arról, hogy ezeknek az iskoláknak a pedagógiai programjába, ill. helyi tantervébe szervesen beépül a környezeti nevelés. Számukra a falun való tartózkodás és az ottani tanulás nem nyári "plusz", hanem a szorgalmi időszak rendszeres tevékenysége, a tantárgyi rendszer integráns része. A "normális tanulás" egyik módja.

A meghirdetők világosan tudatában voltak annak, hogy a "falvaknak" segíteni kell abban, hogy a városi gyerekek rendszeres odalátogatásához megteremtsék a szükséges technikai és egyéb szervezési feltételeket. Ezért a nyertes pályázóknak elég nagy összeget adtak arra, hogy a célra kiszemelt épületüket műszaki, egészségügyi és más szempontokból is alkalmassá tegyék gyerekek akár egész évben való fogadására.

Az első tapasztalatok alapján és a realitások felmérése nyomán a program menet közben úgy módosult, hogy egy-egy falu végül is nemcsak egy iskolával, hanem többel is kapcsolatban van. Többnyire az a tényleges helyzet, hogy egy, adott falunak egyrészt vannak kialakult partnerkapcsolatai városi iskolákkal, de emellett - szabad kapacitásuk lekötésére - nyilvánosan meghirdetett kínálatot is jelentenek mindazon iskolák számára, amelyek erdei iskolai programjaik megtartásához szállást (és esetleg szakmai vezetést is) keresnek. A kialakulófélben lévő hálózat nagyon ígéretes lehetőséget jelent a természetközeli, erdei iskola típusú környezeti nevelés erősítésére.

Örölnénk, ha ennek a lehetőségnek a híre sokfelé eljutna, s sokan élnének is vele. Egy fogalmi tisztázást azonban még szükségesnek látunk. Bár ennek a füzetnek a címében "erdei iskola" szerepel, szeretnénk hangsúlyozni, hogy a program elsődleges célja falvak és iskolák rendszeres pedagógiai kapcsolatának az elősegítése, amely lényegesen több erdei iskolánál. A városi iskolások falura menetelének ugyan általában valóban erdei iskola a formája, de azért az, hogy egy adott iskolából rendszeresen járnak gyerekek és tanárok ugyanabba a faluba, folyamatosan részt vesznek a falu életében, mégiscsak több, mint erdei iskola. Természetesen eszünk ágában sincs lebecsülni az erdei iskola jellegű programokat. Sőt: nagyon szeretnénk, ha minél több ilyen lenne az országban. Ezért támogatjuk ennek a füzetnek a megjelenését is.

Azt azonban nagyon reméljük, hogy az iskolák és a falusi szálláshelyek között kialakuló "futó kapcsolatkból" idővel "tartós kapcsolatok" lesznek, s szoros nevelési együttműködés alakul ki falvak és iskolák között.

Dr. Victor András

a Soros Alapítvány környezeti nevelési programjának kurátora

Bázakerettye

A település Dél-Zala dimbes-dombos vidékén, Nagykanizsa-Zalaegerszeg-Lenti által határolt háromszögben helyezkedik el, a horvát határtól, Letenye határátkelőtől 12 km távolságra.

Falukép

Közúton Nagykanizsa felől a 7-es főútról Becsehely előtt Borsfa irányában lefordulva, Zalaegerszeg felől a Bak-Pusztaszentlászló-Borsfa útvonalon, Lenti felől pedig Pákán keresztül közelíthető meg. Vasúton a 30-as számú vas-útvonalon (Bp-Nagykanizsa) Nagykanizsáig, onnan pedig busszal érhető el.

Templom

A településről, mely 1937-ben két falu, Báza és Kerettye egyesülésével jött létre, az első írásos emlék az 1300-as év elejéről származik.

Kerettye: szerb-horvát eredetű szó, jelentése: teknő, meder, medence.

Feszített víztűkrű medence

Az olajkutatást végző amerikai társaság gazdasági bázisát, mely mérföldkő a 1937-től itt építette ki település fejlődésében. Ma már az olajipar leépülőben van, és a fás, ligetes település a fejlődés új útján indult el, melyet a turizmus fémjelez.

Az önkormányzat üzemelteti a strandot, ahol jelenleg két medence - egy 33 m x 15 m-es feszített víztűkrű, vízforgatóval ellátott, és egy gyermekmedence található. Ugyancsak az önkormányzat üzemelteti az éttermet és egy turistaszállót 53 férőhellyel. Községünk több területen, így az egészségügy területén - háziorvos, védőnő, fogorvos, gyógyszerár - megfelelő ellátást tud biztosítani.

Olajkút

A szálló a meglévő bölcsődéből lett kialakítva.

Szobák: 6 db szoba lett, melyből 2 a tanári, 4 szoba a gyermekek elhelyezésére szolgál. Összesen 40 fő elhelyezése lehetséges.

Tanulószoba: Közösségi szoba, pihenő, TV és egy "egyéb" elfoglaltságokra.

Szociális helyiségek: külön női és férfi WC-k, mosdók, és nemenként tusoló 3-3 mosdóval.

Teakonyha: esetlegesen kisebb főzési lehetőség. Gazdasági rész: elkülönítve a személyzet részére.

Erdei iskola

Rendelkezünk sportolási lehetőséggel, közvetlen közeli-ünkben van a budafai Arborétum, a kistolmácsi horgászto és épülőben van egy 12 ha nagyságú víztározó. Jó kirándulási lehetőséget jelent az erdei kisvasút, melyen kb. 20 km hosszan lehet utazni vadregényes tájakon.

Ugyancsak kirándulási lehetőséget nyújt a vétyemi ősbükkös.

Községi Önkormányzat Szép Ferenc 8887 Bázakerettye Fő u. 4. Telefon: 93 / 348-003

Hejce Molnári

Hejce az ország északkeleti szögletében, Borsod-Abaúj-Zemplén megyében, a Zempléni-hegység nyugati lábánál fekszik.

Látkép a püspöki kastélyból

Megközelítése vonattal a Miskolc-Hidasnémeti viszonylaton Novajdrány , illetve Hidasnémeti célállomással lehetséges. Mindkét esetben tanácsos autóbust bérelni a maradék szakaszra, mert az autóbuszforgalom rendkívül gyér. Vagy: a Szerencs-Hidasnémeti viszonylaton Hejce-vilmányi leszállással.

Itt gyalogszerrel is könnyen megtehető a kb. 3 km-es távolság. Közúton Miskolc felől a 3-as számú főúton Novajdrány-Vizsoly-Vilmány-Hejce, Szerencs felől az Abaújszántó-Vilmány-Hejce útvonal javasolható. Saját busszal érkezőknek a parkolás biztosított.

Millecentenáriumi emlékpark

A falu a 784 m magas Gergely-hegy lábánál fekszik. Olyan "zsákfalú", melynek átmenő forgalma nincsen, ezért különösen alkalmas a csendet, nyugalmat, pihenést keresőknek. A vulkanizmus eredményeként változatos kőzettípusokkal, különleges felszíni formákkal találkozhat az érdeklődő. Az állat- és növényvilágban egyaránt fellelhetők kárpáti elemek. A védett és fokozottan védett fajokat felvonultató növénytakaró, a jelentős számban fészkelő ragadozó madarak, a kristálytiszta hegyi források és patakok mindenki számára sok gyönyörűséget tartogatnak.

Maga a falu és környéke már az őskorban lakott volt. (Az akkoriban itt élők "itt felejtett" szerszámaiból megtekinthető egy

kicsiny gyűjtemény a püspöki kastély lépcsőházában.) A ma ismert Hejce ezer esztendő. Amikor első királyunk megalapítja az egri püs-pökséget - 1009! - másik kilenc faluval együtt, mint erős gazdasági alapot, ajándékozta neki a községet. A Magyarországot Len-gyelországgal összekötő fő kereskedelmi út közelsége Hejcé is a népek országútvá tette. A XV. században husziták sarcolják, akik idővel beolvadtak a faluközösségbe. A hagyomány szerint ellenük épült a rámai katolikus templomot körülvevő lőréses erdőfal.

A mohácsi vész után az egri vár hadibázisa lesz. Itt tárolják a falu alatt húzódó labirintusszerű pincerendszerben a stratégiai fontosságú bort és gabonát. A XVII. században mezővárosi rangot nyer, ekkor lendül fel szőlőtermesztése.

Lakossága ebben az időben 1300 fő körüli volt. Ma kb. 320 fő. Kicsisége ellenére rendkívül gazdag a falu műemlékekben. A római katolikus templom késő gótikus, ép hálóboltozattal, a volt püspöki kastély pedig copf stílusú, melynek beépített kápolnáját gróf Eszterházy Károly püspök építtette Fellner Jakab tervei alapján. Műemlék jellegű a Türelmi Rendelet után épült református templom is. A falut átszelő Szerencs-patakon barokk kőhidak ívelnek át. A rendkívül szép falukép köszönhető a sok épen maradt, vagy csak alig megváltoztatott hagyományos típusú népi lakóházaknak. Jellemző a fésűs beépítés, az utcára merőleges tetőgerinc.

A karnyújtásnyira elterülő erdő sok lehetőséget kínál a természet jobb megismerésére. Kerékpárral könnyűszerrel elérhetők a környék távolabbi nevezetes helyei is. Boldogkővár, Vizsoly vagy Gönc felkeresése maradandó élményt nyújthat. Télen a hegyes terep jól kihasználható szánkózásra, síelésre.

Barokk kőkereszt

A református gyülekezet kihasználatlan parókia-épületéből alakítottuk ki az erdei iskola szálláshelyeket. A megoszlás: egy 14 ágyas, egy 10 ágyas és egy 5 ágyas szoba áll rendelkezésre. Szükség esetén nagyobb létszámú csoportot is el tudunk helyezni.

A két nagyobb szobához 2-2 zuhanyzós, mosdós, WC-s vizesblokkok tartoznak. A "tanári" szoba pedig szintén zuhanyzóval mosdóval és WC-vel ellátott.

Egy nagyméretű közös helyiség végében melegítőkonyhát helyeztünk el. Egyházi iskolák csoportjai igény szerint a templomot is használhatják.

Zuhogó a Szerencs patakon

Programlehetőségek:

a) Helyben:

- római katolikus templom
- református templom és kápolna
- falubejárás
- pincebejárás
- ismerkedés a szövés alapjaival
- ismerkedés a helyi famívessel, fafaragás kiscsoportokban
- falusi udvar, háziállatok
- gombaismertetés
- zempléni növények
- gyógy- és fűszernövények
- szarvas farm, egész napos fotózás, videózás lessátorból, szarvas-bőgés...
- vadászles

b) Szomszédos Vilmányban:

- szekerezés, lovaglás
- pékség
- református templom
- kosárfonás, gyékénykötés

c) Túrák:

- Fehérkút
- Súlyomkő-szikla
- Amadé várrom
- Gönci pálos kolostorrom
- Telkibánya: Érc- és Ásványbányászati Múzeum, Kopjafás temető, református templom
- Gönc: Huszita-ház, Károly Gáspár Emlékmúzeum, gönci szakmák...
- Vizsoly: Református templom, védett kőbánya
- Boldogkői vár
- Regéci vár
- Fony: "Fonyi séta": fonyi rét, ősborkás, védett növények, szibériai nőszirm, kankalinok, leánykőkörcsin, turbánliliom, különféle szegfűfajok, stb.

d) Autóbuszos túrák:

- Abaújvár-földvár, gótikus református templom
- Kéked: Meltzer- i kastély
- Füzéri vár
- Hollóháza: Porcelán Múzeum, római katolikus templom
- Füzérradvány: Károlyi-kastély és arborétum
- Pálháza: Erdei vasút Kókapu-Rostallóig
- Sárospatak...
- Tokajhegyalja...
- Kassa, Felvidék...
- Gibárt vízierőmű

Kókai Csaba

3887 Hernádcéce, Árpád út 10. Telefon: 46 / 387-278

Önkormányzat 3892 Hejce, Fő út 9. Telefon / fax: 46 / 387-515

Molnári

Zala megye délnyugati részén, Nagykanizsától 15 km-re, a Mura folyó partján fekszik Molnári.

Utcarészlet a templommal

Autóbuszszal a 7-es főútról Nagykanizsán át útbaigazító táblák jelzik a Molnárit megközelítő útvonalat. Vonattal érkezők számára két lehetőség áll rendelkezésre:

1. Nagykanizsáról óránként induló menetrendszerű autóbuszszal közelíthető meg Molnári.
2. Murakeresztúr vasútállomásra érkező csoportokat saját autóbuszszal szállítjuk a szálláshelyre.

Általános Iskola

A 900 lelket számláló település horvát nemzetiségű. A falut erdők, szőlőhegyek, patakok veszik körül. A falutól 100 m-re délre a Mura folyó Horvátországgal köt össze bennünket, és sebes sodrásával továbbítja a két nép barátságát. A folyón az 50-es évekig több malom működött, a település nevét is innen kapta, mely a molnár szó -i képzős alakja.

1991 óta minden évben több alkalommal ideiglenesen megnyitják a határt, csónakos átkelést biztosítva a Mura és a határ átjárhatóságára. A folyó és a környékén található bányatavak jó lehetőséget biztosítanak a horgászásra, a vízi- és vízparti élővilág megfigyelésére. A folyóvíztől északra, a falu határában törpe vízmű működik, mely parti szűrésű kútjaiból Nagykanizsa várost és még 27 települést lát el egészséges ivóvízzel. Felnőttek, gyerekek egyaránt tanulságos végigkísérni a víz útját a kutaktól a lakásokig.

A szőlőhegy, az erdő jó kirándulási lehetőséget nyújt, azon túl megfigyelhetők a szőlő- és gyümölcsstermelés munkafázisai (ültetés, gondozás, szüret). Az erdő növény- és állatvilága szintén kimeríthetetlen lehetőséget nyújt a bűvárokodásra. A közeli faiskolában és arborétumban megfigyelhetők a növényritkaságok, és jól érzékelhető a mag sarjadása egészen a csemetekorig. Községünkben téglagyár működik, ahol végigkísérhető a téglagyártás folyamata. 1990-ben épült meg a gyönyörű római katolikus templom, ugyanekkor állítottak emléket az I. és II. világháború halottainak.

A településen a vezetékes gáz, csatorna és digitális telefonhálózat is megtalálható. A helyi iskola 100 éves, amely 1992-ben tetőtér beépítéssel bővült. Jelenleg 8 osztályos iskola és szakképző iskola működik a településen, ahol asztalosokat, virágkötőket és kertészeket képeznek, továbbá kétéves gazdaasszonyképzés is folyik.

Mura folyó

Elhelyezés: 2 db 15 fős háló = 30 fő 2 db 2 fős háló = 4 fő

Ágyneműt tudunk biztosítani. Férfi, női zuhanyozó, mosdó, WC, kísérő személyzet részére külön fürdő. Tanterem (társalgó), konyha + étkezőhelyiség.

Étkezés: teljes ellátás biztosított, saját főzés is lehetséges.

Iskola kiállítási terme, hagyományápoló berendezéssel

Túrák:

1. Budafai arborétum és a vétyemi ősbükkös megtekintése.
2. Kis-Balaton és környéke (Kányavári-sziget) autóbuszos kirándulás összesen 70 km.
3. Zalaegerszeg olajipari múzeum és skanzen. Autóbuszos kirándulás összesen 120 km.
4. Mura folyó és bányatavak környezete, készülő tájvédelmi körzet, gyalogtúra.
5. Látogatás a Vízműnél.
6. Látogatás üzemelő téglagyárban.
7. Szőlőhegyi kirándulás.
8. Szuloki forrás és a bükkerdő környezete.
9. Csömödéri vasút és fafeldolgozó üzem megtekintése erdei kisvasúttal.

Előadások, gyakorlatok:

1. Kis-Balaton élővilága
2. Zalai erdők növény- és állatvilága
3. Vízellátás, szennyvízelvezetés tanulmányozása
4. Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság tevékenysége
5. Olajbányászat Zala megyében
6. Vesszőfonás
7. Szövés, hímzés
8. Agyagozás
9. Kézműves tevékenységek

Egyéb programok:

1. Falusi gazdasági udvar meglátogatása
2. Lovaskocsis kirándulás a szőlőhegyen és a Mura-parton
3. Sportolási lehetőségek
4. Kerékpártúrák
5. Strandolás a Kistolmácsi tavon
6. Horgászási lehetőségek
7. Autóbusz bérlési lehetőség

Erdei Iskola ebédlője

8863 Molnári, Petőfi u. 21.

Tel.: 93 / 383-203, 30 / 949-190 Fax: 93 / 383-376

Seregélyes

Seregélyes Fejér megyében, Székesfehérvártól 10 km-re délkeletre található község. A falu és a Velencei-tó között félúton, Elzama-jorban van a Pelikán-ház.

Zichy-Hadik kastély

Szállásunk megközelítése viszonylag egyszerű a vonattal, autóbusszal vagy kerékpárral érkezők részére is (nem is szólva a gyalogos turistákról).

A következőlehetőségek vannak:

Autóbusz: A Pelikán-ház jól megközelíthető az M7-es autópályáról, valamint a 70-es és 62-es főút felől. M7-es: letérés az agárdi leágazásnál, Dinnyés majd Seregélyes. 70-es: Dinnyésnél letérés Seregélyes irányába. 62-es: Seregélyes határában letérés Dinnyés irányába.

Vonat: 30-as, Budapest - Székesfehérvár (Nagykanizsa, Szombat-hely, balatoni vonalak) vonalon.

a) dinnyési leszállással gyalog (4 km) vagy autóbusszal

b) Székesfehérvári átszállással a 44-es vonalon (Székesfehérvár -Pusztaszabolcs), amelyről Seregélyes vasútállomáson kell leszállni. 40-es, Budapest - Pusztaszabolcs - Dombóvár, pusztaszabolcsi át-szállással a 44-es vonalra (Székesfehérvár - Pusztaszabolcs).

Gyalog: akár toronyiránt is bárhonnan!

Kastély parkja

Seregélyes nevét valószínűleg a gulya és a birkanycák között falkában tartózkodó seregély madarokról nyerte: a seregély -es képzős származékából keletkezhetett.

Figyelmet érdemel azonban az is, hogy egykor a seregélyeket madarász módra fogdosták. Lehet, hogy a seregélyeket fogdosó madarászok emlékét őrzi, s így foglalkozásnévvel kapcsolatos a Seregélyes helynév is.

Természettörténelmi helyzetét tekintve Közép-Mezőföldön található, tehát alföldi jellegű táj. Felszínét a Paksig húzódo löszhát, a tektonikus eredetű Háromág-völgy és a Velencei-tó egykori nyúlványának területe teszi változatosá.

Természetesen a felszín változatosága a növény és állatvilágban is megmutatkozik. Ritka élőlények megfigyelésére nyújtanak lehetőséget pl. a löszpusztarétek, nedves rétek, lápok, stb. és a Kastélypark is. A Pelikán-ház Erdei Iskola a Dinnyési-fertő peremén helyezkedik el, s ezzel folyamatos madármegfigyelési lehetőséget biztosít az ott táborozók részére. Ezt, illetve a szakember segítségével végzett madárgyűjtést eddig is sok csoport igényelte.

Elérhető közelségben (maximum 20-30 km) védett terület is található, pl. Velencei Madárrerezervátum, Pákozdi Ingókövek, az arborétum, illetve a gyurgyalagtelep, pázmándi kvarcisziklák, a Sárréti-, Sárvízvölgyi K-Bakonyi-, Vértesi Tájvédelmi Körzet, stb. Valamennyi védett területre -csak vezetővel- terepbejárást tudunk biztosítani.

Falunk jelenleg ismert története a rómaiakig nyúlik vissza. A falu déli határában nagyméretű villagazdaságot, illetve ettől nem messze kocsitemetkezés helyét tártak fel. A magyarság történetében eredetileg királyi birtok, ahol a fehérvári vár népei és királyi lovászok laktak. Oklevélben először 1258-ban említik Seregélyest, amikor Szolgagyőri Eunordi grófok elődei, nevezetesen Smaragd székesfehérvári Prépost, királyi kancellár; valamint öccsei, Vilmos és Egyed grófok a zsámbéki monostort alapították, s Vilmos többek között Ság és Seregélyes nevű földek és legelők felével adományozta meg.

Az adományt IV. Béla 1258-ban helyben hagyta. 1345-től a XVII. század végéig a falunak több tulajdonosa volt. A török hódoltság korában Husszejn Bin Abdullah timár javadalom birtokai közé tartozott. 1696-ban pedig már Zichy Pál birtokaként említik. 1735-ben épült a falu temploma, melyet 1792-ben átépítettek. A Zichy család 1821-ben építette a falu parkjában található klasszicista stílusjegyeket viselő kastélyt. Az épületet valószínűleg Pollach Mihály tervezte, a nagyterem freskóit pedig Pich Ferenc festette.

Az 1848-49-es szabadságharc idején Seregélyes felvonulási területként szolgált. (1848. IX. 29. Pákozdi csata.)

A második világháborúig a falu élte csendes mindennapjait, a háború győtelmeiből viszont bőségesen kivette a részét. 1944. december 8-tól március 23-ig volt hadszíntér, s hétszer "cserélt gazdát". Legsúlyosabb harcok a németek utolsó magyarországi nagy ellenállása idején voltak.

A háború és az újjáépítés után Seregélyes is fejlődésnek indult. Ez részben a mezőgazdasági termelés fejlődésével, részben Székesfehérvár iparosításával hozható kapcsolatba. Ez utóbbi jórészt jelenleg is leköti a falu munkaképes korosztályát.

Emellett a faluban sokan foglalkoznak mezőgazdasággal vagy a visszaigényelt földjükön, vagy nagyobb gazdálkodó egységekben.

A faluban több élelmiszerbolt, vendéglő, fagyizó található. A falusi turizmus lehetőségei egyelőre még kihasználatlanok. Az 1982-ben a Taurus által felújított Zichy-Hadik Kastély ugyan vendéglátó tevékenységet folytat, de nem azt a célt szolgálja.

A falu védőszentje Szent Flórián.

Tájház

A férőhelyek száma: 64.

Ezek megoszlása: 7 x 8 ágy, 1 x 4 ágy, 2 x 2 ágy. Vendégeinknek mosatási díj ellenében ágyneműt biztosítunk. Sátorozási lehetőség is van. Az épületen belül külön tanári, fiú, lány WC, illetve tusoló található. Az étkezést egy melegítőkonyha (100 főre felszerelve) és külön mosogató biztosítja. A nagytermet étkezőnek, tanteremnek, társalgónak egyaránt lehet használni.

Az épülethez több mint 1 hektáros park tartozik sportpályákkal. Sportfelszerelést, így labdákat, tollas és asztalitenisz felszerelést, valamint bérleti díj ellenében kerékpárt tudunk biztosítani. A szakmai és szabadidős programokhoz pedig televízió, videó, dia- és írás-vetítő, nagytűk, tájoló, térképek, magnó stb. állnak a csoportok rendelkezésére. Elkezdtük egy kőpark és egy kerékpárral is végigjárható tanösvény (kb. 20 km) kialakítását is.

Dinnyési-fertő

Olyan programokat kínálunk Önöknek, melyekből válogatva a hozzánk érkezők megismerhetik a Mezőföld középső részének földrajzi, biológiai, környezetvédelmi, történelmi, néprajzi, stb. sajátosságait, megismerhetik a falusi életet és annak szintereit, eseményeit.

Programjaink - amint ezt az eddig ideérkezők tapasztalatai is bizonyítják - szervesen kapcsolhatók az általános és középiskolai tananyaghoz, tehát jó lehetőséget biztosítunk az erdei iskolázásra. Szakmai programjaink minőségére garanciát a velünk együttműködő szakembergárda biztosítja.

Közel 50 szakirányú intézménnyel, vállalattal, egyesülettel, főiskolával, egyetemmel állunk munkakapcsolatban. Az alább felsoroltakon kívül egyedi igényekre is nyitottak vagyunk. A kiválasztott programokból előkészítjük, megszervezzük az Önök programját. A programokhoz (az ide- és visszautat is beleértve) autóbust tudunk biztosítani.

A) Túrák, terepbejárások:

1. Kígyón és környéke (K-i Bakony) - geológiai, botanikai szaktúra.
2. Csőszpuszta és környéke - Alba Regia barlang (barlangtúra).
3. Várpalota - Csőszpuszta (Vegyészeti és Bányászati Múzeum, Cseppkő árok, Római fürdő) - geológiai szakvezetés.
4. Kírándulás Gánt környékére (Ősközet, Bányászati Múzeum, barlangtúra a Gánti barlangban).
5. Vértesi tanösvény.
6. Kőzettani túra a Velencei-hegységben (a hegység főbb felépítő kőzetei feltárásainak felkeresése)
7. Pákozdai Ingókövek, Gránit tanösvény, Gránitmorfológiai túra
8. Kelet-Velencei táj (Pákozd és vidéke, Nadapi szintezési ősjegy, Mélyhegy).
9. Dinnyési fertő (terepbejárás, ornitológiai túra)
10. Sárvízvölgyi Tájvédelmi Körzet (botanika, ornitológiai terepbejárás)

11. Túra az Alcsúti Arborétumban
12. Túra a székesfehérvári homokbányába (botanikai és ornitológiai szaktúra)
13. Túra Seregélyesre (Kastély, Tájház, Vízmű)
14. Látogatás a székesfehérvári Vízműnél
15. Látogatás a székesfehérvári szennyvíztelepen
16. Sárréti Tájvédelmi Körzet
17. Sárvízvölgyi Tájvédelmi Körzet (déli rész)
18. Sárvízvölgyi Tájvédelmi Körzet (északi rész)
19. Vajtai Homokfelszín
20. Adonyi ártéri erdő
21. Martonvásári napok

B) Autóbuszos kirándulások:

1. Fejér megye kastélyai (Martonvásár, Csala, Lovasberény, Fehérvárcturgó, Nádasdladány, Seregélyes stb.)
2. Székesfehérvár műemlékei, múzeumok
3. Szabadbattyán, Tác-Gorsium (Kula - középkori lakótorony, Cifra-kert, Gorsium)
4. Velencei-tó környékének kulturális, néprajzi emlékei
5. Vértes I. (Gánt - Csákvár - Vérteskozma - Várgesztes)
6. Vértes II. (Csókakő - Mór)

C) Előadások, gyakorlatok, vetítések:

1. Keleti Bakony élővilága
2. Keleti Bakony növényvilága
3. Rovarok és gombák a Keleti-Bakonyban
4. Karsztosodás, karsztjelenségek, barlangok keletkezése, fajtái
5. Élet a barlangban. Barlangok növény- és állatvilága
6. Bakony és a Vértes barlangjai
7. Térkép és tájolás
8. Felkészülés a túrára
9. Fejér megye túralehetőségei
10. Fajismeret, növényhatározás
11. Természetfotózás
12. Vízvizsgálat, környezetvédelem
13. Velencei-hegység és környéke
14. Gaja Környezetvédelmi Egyesület tevékenysége
15. Környezetvédelmi laborgyakorlatok
16. Vízellátás - szennyvízelvezetés
17. Seregélyes földrajza, története
18. Velencei-tó és a Dinnyési-fertő madárvilága
19. Velencei-tó és a Dinnyési-fertő növényvilága
20. Fajismeret
21. Talajvizsgálat
22. Vízvizsgálat
23. Zuzmótérkép készítése
24. Savas eső
25. Vértes földtana
26. Vértes növényvilága
27. Vértes állatvilága
28. Csákvári tanösvény
29. Sárvízvölgyi Tájvédelmi Körzet élővilága (növényvilága, állatvilága)
30. Sárrét élővilága
31. Lösspuszta-terek élővilága
32. Tájékozódás az égbolton
33. A Nap kísérői
34. Téli madáretetés
35. Lössformák
36. Velencei-tó élővilága
37. Gránit tanösvény
38. Irodalmi emlékek a Velencei-tó környékén
39. Ásványok Fejér megyében
40. Velencei-hegység ásványai
41. Kőzetek Fejérben
42. Bauxitbányászat a Vértesben és a Bakonyban
43. Szénbányászat Fejér megyében
44. Hol, mit gyűjthetünk (ásványok)
45. Ásványhatározás
46. Gombaismeret
47. Üstökösök
48. Földön kívüli élet
49. Madárgyűrés a gyakorlatban is.

D) Egyéb programok:

1. Falusi udvar meglátogatása
2. Aktuális mezőgazdasági munkák megtekintése
3. Látogatás a szarvasmarha telepre
4. Látogatás a sertéstelepre
5. Gépudvar megtekintése
6. Lovaskocsis túra Seregélyesre
7. Népi kismesterségek - igény szerint: csuhézás, agyagozás, szárazvirágkötés, szövés, csipkeverés, vesszőzés stb.
8. Lovaglás a Dinnyési Lovasudvarban
9. Bográcsos főzési gyakorlat
10. Sportprogramok
11. Kerékpártúrák
12. Strandolása Velencei-tavon
13. Autóbusz bérlési lehetőség

Pelikán-ház

Általános Iskola

Sajtos József, Paudits Béláné

Seregélyes, Fő u. 201. Tel. / Fax: (22) 447-012 Pelikán-ház

Seregélyes, Elzamajor 1.

Tel.: (22) 449-320, (22) 449-321

Szamosatárfalva

A falu Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében, a Szamosháton, a folyó jobb partján fekszik Mátészalkától 40 km-re.

Utcakép (a "kivonuló" tehennel)

Budapest - Nyíregyháza - Mátészalka felől a 49-es főúton szamosbecsi letéréssel érhető el.

Vasúton Budapest - Mátészalka felől a 114-es számú vonalon a csengeri végállomáson történő leszállással, onnan pedig autóbusszal érhető el.

Harangláb

Jelenleg 417-en laknak a faluban, amely a táj egyik legrégebbi, a XII. század végi települése. Őskori és honfoglaláskori múltjáról 1930-ban és 1962-ben talált régészeti leletek tanúskodnak. Az előkerült cserepek és sírok arról tanúskodnak, hogy régóta lakott hely. Tatárfalva a középkorban a Gut-Keled nemzetség birtokához tartozott, nevének említésével már a Várad Regestrum 1181-es és 1288-as átiratában találkozhatunk. A Gégényi monostor határjáró oklevele, mint szomszédot említi a Gut-Keled nemzetség Tatár nevű tagját, így ő lehetett a falu névadója, s a nemzetség ezen ágának tagjai lehettek a tatárfalvai Tatárok. Sokan a tatárjárással hozták kapcsolatba a falu nevét, de ez nem helytálló.

A XIV. században több oklevélben is szó esett a tatárfalvainkról, a XV. században pedig országos tisztet is viseltek. A birtok fokozatosan felaprózódott, a XVI-XVII. században egy-egy családnak már egy-két jobbágytelek vagyona volt. Az 1600-as évektől vezetett összeírások tucatnyinál több birtokot említenek. A feljegyzések jelzik az 1567-es és 1603-as tűzvészeket, pusztításokat.

A Felső-Tiszavidék a reformáció egyik fő bázisa, ma is a reformátusok vannak többségben. Műemlék templomunk a XIII. század végén épülhetett későromán stílusban, fekete-vörös téglák alkotják falait. Festett kazettás famennyezete XVIII. századi. A falu főutcájában áll ez a templom, mely jelzi a faluszerkezetben egykor betöltött központi, meghatározó szerepét.

Az itt élő emberek mindennapjaikat harcban töltötték el a vízzel, mely évről évre tovább mosta, rontotta a települést, pusztítva a kertet, a portát, sőt magát a házat is. A múlt század közepén már olyan gyakran keletkezett az áradás és a vele járó pusztítás, hogy többször folyamodtak a megyéhez segítségért. Kérték a Szamos szabályozását. A kérés jogosságát alátámasztotta az 1889-90-es árvíz, mely nagy pusztítást végzett a környéken és Tatárfalván is.

A szabályozás 1895-ben Vetés, Óvári, Csenger, Angyalos szakaszon a beszakadt töltések felújításával, Sályi, Rápolc, Gégényi átvágásokkal, a folyó új mederbe terelésével elkészült, mely nagyobb biztonságot jelentett az itt élők számára. Tényleges védelmet nyújtó gátrendszer az 1970-es évi minden korábbit felülmúló pusztító árvíz után, annak tanulságait levonva készült.

De a múltban oly sokszor pusztító árvizeknek hasznát is látták. Ha nem, így lett volna, akkor nem telepedtek volna a folyópartra. A Szamos nemcsak baj, veszély volt, hanem olykor-olykor védelem, pusztítás ellen védelmet nyújtó természeti elem, aztán pedig közlekedési lehetőség és mód.

Az 1914-ben kitört első világháború sok szenvedést okozott. Falunkból is tucatjával vitték a fiatal férfiakat az Osztrák-Magyar Monarchia hadseregébe, majd ki a frontra, ahol értelmetlenül hullatták vérüket. Sokan fogságba estek, és hosszú évek múlva kerültek haza.

Tatárfalván 1919-ben a román királyi hadsereg vonult keresztül, feldúlták a falut, embereket hurcoltak el és kínoztak meg. A románok bevonulása elővetítette az árnyékát Trianonnak. A békeszerződés után a falu továbbra is a csengeri járáshoz és a Szamosassályi Körjegyzőséghez tartozik. Földterülete 791 kh. A földterület dűlőnevei: Gyene-tag, Rigós, Sápszeg, Gugyori, Rekettyés, Rét, Dencseszer. Egy feljegyzés szerint a lakosság foglalkozás szerinti megoszlása: 275 őstermelő, 30 iparos, 2 kereskedő, 18 közszolgálati alkalmazott, 11 házcseléd és 1 egyéb foglalkozású.

1908-tól Szamostatárfalva nevet vette fel a faluk.

Az iskolai oktatás rendszeres volt, a tanulók 6-12 éves korig kötelezve voltak a 6 osztály elvégzésére. 12-től 14 éves korig ismétlő iskolába jártak. A kulturális életet az iskolai ifjúsági előadások, szereplések, szavaltok, bálók és a dörzsölőkben, fonókban, összejöveteleken való éneklés jelentette.

Körorvos Csengerből minden héten egyszer jött ki a faluba. A közjegyző Sályiból szintén egyszer egy héten. A futár (kézbesítő) a csengeri postamesterségről minden nap gyalog hozta-vitte a küldeményeket. A faluban két szatócsüzlet és egy kocsmá volt, egy mélyfúrású kút jó ivóvízzel. 1941-ben Komlódtótfalutól épült egy 5 km-es köves út. Az út megépülése előtt a falut csapadékos időjárásban nehéz volt megközelíteni.

Jött a II. világháború. 1944 márciusában vitték el községünkben az egyetlen zsidó családot, melynek minden tagja elpusztult. Családosokat, fiatalokat vittek katonának, öten vesztették közülük életüket a háborúban. E sok szomorú esemény és megpróbáltatás után községünk 1944. október utolsó napjaiban felszabadult.

Községünk újkori történelmét a változások, a fejlődés megindulása jellemezte. 1949-ben megalakult a téesz, mely 1955-ben a lakosság jobb ellátását javítva egyesült a csengerivel.

Orvosi rendelőt, ifjúsági klubot, tanácstermet alakítottak ki, megoldották az idősek ellátását, az utakat fel-újították, korszerűsítették, szilárd burkolattal látták el. 1989-től ígéretes tervekkel, dinamikus fejlődés vette

kezdetét, melynek eredményeként elkészült a Községháza, korszerűsödött az Öregek Napközi Otthona, az iskola. 1996-ban szilárd burkolatú összekötő út épült a község és Csegöld között. Kiszélesedett a falu és lakosságának élettere.

Szamos-part

Gólya

A gyermekek és a felnőttek elhelyezésére szolgáló szálláshely az általános iskola épületében került kialakításra, télen nyáron egyaránt lakható, rendelkezik 6 felnőtt és 28 gyerek elhelyezésére szolgáló fekvőhellyel és a hozzájuk tartozó megfelelő szociális helyiségekkel.

Az iskola udvara lehetőséget nyújt a szabad téren bonyolítható rendezvények megtartására.

A vendégek étkeztetése biztosítható a csengeri székhelyű általános iskola étkezdéjén keresztül, vagy pedig önellátással vendéglátó helyek igénybevételeivel.

Programok:

Tél:

Mezőgazdasági munka
Szánkózás
Szövés
Disznóvágás
Vadászles
Farsang
Tehénfejés megtekintése
Régi falusi ételek főzése, sütése (derelye, puliszka, paszuly, tepertős pogácsa, málé édes stb.)

Tavasz:

Mezőgazdasági munka
Kenyérsütés, Lángossütés
Tojásfestés
Szalonnasütés (a télen megölt disznóból)
Biciklitúra
Majális - májusfa állítás
Csordahajtás
Lovaskocsikázás

Nyár:

Horgászás
Befőtt készítés
Lovaskocsikázás
Strandolás - Szamos
Vadles
Szalonnasütés
Lángossütés, Kenyérsütés
Mezőgazdasági munka

Ősz:

Mezőgazdasági munka
Vadles
Horgászás
Szalonnasütés

Érdemes még megnézni:

Csengerben:

- A XIV. században, épült koragótikus templomot, mely a magyar falusi templomépítéssel egyik legnagyobb reprezentánsa
- Helytörténeti Múzeumot
- A Makovecz-stílusban kialakított városközpont épületeit (Művelődési Központ, Általános Iskola, Sportcsarnok, Étkeзде, Polgármesteri Hivatal, Népjóléti Intézmény, Szolgáltatóház)
- Hotel Schuster (múemlék épület, volt Szuhányi-kúria)
- Hús vizű, fészített víztűkrű uszodát

Nagygécben:

- A XIII. századi templomot.

Csengersimában:

- A református templomot.

Csegöldön:

- A XV. századi görög katolikus templomot (fatáblás, szárnyas, festett oltárképpel).

Szatmárcsekén:

- Marton László 1973-ban készített Kőlcsey-szobát.
- Az 1938-ban készült Kőlcsey-síremléket és a csónak formájú, ember arcú fejfákat a református temetőben.

Túristvándiban:

- Az 1800 táján épült favázas és faszerkezetű (ma is működő) vízimalmot.
- A római katolikus templom huszártornyát.
- Az átépített népi jellegű házat.

Nagyszekeresen:

- A református templomot, a gótikus falusi templomok finom megoldású példáját.

Cégénydányádon:

- A klasszicista stílusú Kende kastélyt.

Tizacsécsén:

- A Móricz-házat, Varga Imrének az íróról 1979-ben készített egészalakos szobrával

Nagyarban:

- Az Öreg-Túr mellett a "Petőfi-fát".

Kölcse határában az ún. "Hagyásfák" az egykori gazdag erdők emlékét idézik. A tiszai táj, valamint a Túr folyók érintetlen természeti szépségei lenyűgözik a látogatót. A Túron az ún. "Bukó-gát" közepes szélességű zsilipjein zuhatagként ömlik a víz.

Iskola

Porkoláb Dániel

polgármesteri hivatali: (44) 341-765 lakás: (44) 341-334

Osváth Sándor, iskola: (44) 341-806

Polgármesteri Hivatal telefonszámai: (44) 341-235, (44) 341-444

Tizadada

Tizadada Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében Miskolc és Nyíregyháza között félúton a Tisza bal partján fekszik.

Tiszadob Andrassy-kastély

Tiszadada megközelítése egyszerű.

Miskolcra: 37-es főút, Hernádkak - Hidasnémeti - Tisza-lúc - Tiszadob - Tiszadada.

Nyíregyházáról: 36-os főút, Nagycserkesz - Tiszalök - Tiszadada; vagy: 36-os főút, Tiszavasvári - Tiszalök - Tiszadada.

Debrecenből: 35-ös főút, Hajdúböszörmény - Polgár; 36-os főút Ujtikos - Tiszagyulaháza - Tiszadob - Tiszadada; vagy 35-ös főút, Hajdúnánás - Tisza-vasvári - Tiszalök - Tiszadada.

Vonattal: Nyíregyháza - Tiszalök - Tiszadada - Polgár - Tisza-füred; Debrecen - Tiszalök - Tiszadada (átszállással).

Templom és székykapu

Tiszadada Árpádkori település, amelyről említést tesznek a Váradi Regestumban is. A szabolcsi várispánság birtoka volt, az erre utaló legkorábbi dátum 1254. Birtokosától István bán szerezte meg, és fia is birtokolta még 1300-ban. A XIII. század második felében épült a keleti apszissal ellátott kerek hajójú templom Gut-Leled István bán vagy fia rendelkezésére.

A György lovagnak szentelt egyház István nevű papját 1332-35 között említi a pápai tizedjegyzék. (Az ősi templomot 1944-ben

felrobbantották a németek. a romok anyagának felhasználásával építették a jelenlegi új templomot.)

Tiszadada a XV-XVI. században a Báthori-ak osztozkodása során a család birtokába került, de a XVI. század közepén már több kismemes volt a földesura. Zay Ferenc földbirtokos 1570-ben a tokaji várbirtokhoz csatolta a falut, ezért a Szabolcs megyei összeírásokban nem szerepel. A század második felében török hódoltság alatt áll, 1556-ban a falunak mintegy 270-280 lakója volt. Barakonyi Ferenc 1668-ban földesúri hajdúkat telepített a faluba. 1707-ben a falut kuriálisnak mondták, hiszen a betelepített hajdúk eredetileg is nemesek voltak. A falu kétharmada a XVIII. században a kincstáré volt. 1838 körül 2444 lakost tartottak nyilván, földesurai a Bónis, a Désy, a Lónyay, a Máriássy és a Zathureczky családok voltak. A Zathureczky-kúria ma a község művelődési háza.

Világháborús emlékmű

Híres még a XVIII. században épült, ma lakóházként használt Patay-kúria.

Egy, a századeleji állapotokra utaló leírás szerint: "A falu többi része tipikusan falusiasan, ide-oda kanyargó utcácskákkal, sikátorokkal van átszöve. A házak javarésze nád- és gyékényfedésű, a módosabbaké nagy portákkal, szérűskertekkel, gazdasági épületekkel... A kerítés kevés kivételével mindenütt sövény, ha elavult, eltűzelték és újat fontak a helyére." Tiszadada kismemesi község volt, a faluközösséget a jobbágy-gazdálkodási formában élő kismemesség alkotta.

A község lakóinak nagy többsége ma mezőgazdasággal foglalkozik, ez adja a megélhetés gerincét. Tulajdonképpen ez, és a Tisza rendkívüli közelsége adja a falu fő jellegzetességét. Ipára nincs a településnek, így levegője tiszta és egészséges. Az utóbbi időben Tiszadada egyre kedveltebbé vált a közeli nagyvárosok lakói körében, akik szívesen töltik itt szabadidejüket. A Tisza-parton több kilométeres szakaszon át hétvégi házak, intézményi üdülők épültek, így Tiszadada egyre inkább ismertté vált Kelet-Magyarországon.

Elhelyezés: 2 db 16 ágyas szoba, 1 db tanári szoba 2 ágygal, 1 elkülönítő (betegszoba) 1 ágygal, mindegyik külön fürdőszobával, WC-vel.

Étkezés: Halászcserda (Romtemplom út) teljes ellátás, vagy igény szerint reggeli, ebéd, vacsora.

Tisza (csónakkal)

A falusi életmóddal, mezőgazdasági munkálatokkal, állattartással kapcsolatos programok:

Szeptember:

búzarostálás
búzacsávázás
trágyázás, műtrágyázás
talaj előkészítése búzavetéshez (szántás, boronálás)
almaszedés: "szedd magad mozgalom" 1 kg alma ára 60 Ft
napraforgóaratás
kukoricaaratás
kukoricatörés

Október:

talajelőkészítés (kombinátorozás)
búzavetés
almaszedés őszi szántás

November:

szántás
almaszedés

December, január, február, március:

gyümölcsfák metszése, talaj előkészítése

Február, március:

tavaszi árpa rostálása, csávázása

Április:

gyümölcsfák permetezése,
búza gyomtalanítása vegyszerrel
talaj előkészítése
napraforgó vetése, gyomtalanítása

Május:

kukorica vetése
permetezés
árpa, kukorica gyomtalanítása

Június:

Korai gyümölcs (meggy) szedése
Egész évben látogatható programok:
Gazdasági udvar megtekintése: tehénfejés (1 liter tej ára 60 Ft), sertészetetés, disznóólás
Horgászat
Határjárás lovaskocsival (50 Ft / fő)
Csordahajtás
Till Aran Múzeum meglátogatása - szobrászati kiállítás

Egyéb:

Strandolás - Tisza
Szalonnasütés
Bográcsgulyás főzés szabad tűznél
Kosárfonás megtekintése
A környékbeli nevezetességek megtekintése:
Gyalogtúra a Tiszatöltésen Tiszadobra
Andrássy-kastély (gyermekotthon)
Tiszaszabályozás emlék- művei
Fácánnevelő meglátogatása.

Gyalog- vagy biciklitúra a tiszalöki vízierőműhöz. A vízlépcső megtekintése, a vízügyi arborétum, botanikus kert meglátogatása. Kirándulás Tokajra. Borpince meglátogatása, a Tokaji "hegy" megmászása, panoráma.

"Tornyos" Erdi Iskola

Fazakas Alpár

4455 Tisza-ada, Rákóczi út 8. Telefon: (42) 240-055

A "GYERTEK" Egyesülethez tartozó erdei iskolák címjegyzéke (1998)

Bázakerettye

Szép Ferenc
8887 Bázakerettye, Fő u. 4.
93/348-003
bazak@c3.hu

Hejce

Kókai Csaba
3887 Hernádcéce, Árpád u. 10.
46/387-278
hejce@c3.hu

Molnári

Dobod Béla
8863 Molnári, Petőfi u. 21.
93/383-203, 30/9999-190
fax: 93/383-376
molnari@c3.hu

Seregélyes (Pelikán-ház)

Sajtos József, Paudits Béláné
8111 Seregélyes, Fő u. 201.
22/447-012
sereg@c3.hu

Szamosatárfalva

Porkoláb Dániel, Osváth Sándor
4746 Szamosatárfalva, Ady E. u. 79.
44/341-765, 44/341-334, 44/341-806
44/341-235, 44/341-444
tatarf@c3.hu

Tiszadada

Fazakas Alpár
4455 Tiszadada, Rákóczi u. 8.
42/240-055
tiszad@c3.hu

Kiadó: GYERTEK Egyesület

Támogatók:
Soros Alapítvány,
Dombi Veronika grafikus, tipográfus